

ПРЕДЛОГ

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - исправка, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС” бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12-УС, 72/12, 7/14-УС, 44/14 и 30/18-др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ

О ПРОГЛАШЕЊУ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „ПРЕБРЕЗА – ПАЛЕОНТОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ”

Члан 1.

Подручје леве и десне обале Глувог потока, у дужини од 300 m, на простору села Пребреза код Блаца, у подножју јужних обронака планине Велики Јастребац, ставља се под заштиту као споменик природе под именом „Пребреза – палеонтолошки локалитет” и утврђује за заштићено природно добро од изузетног значаја, односно I категорије (у даљем тексту: Споменик природе „Пребреза – палеонтолошки локалитет”).

Члан 2.

Споменик природе „Пребреза – палеонтолошки локалитет” ставља се под заштиту да би се у интересу науке, образовања и културе очувало налазиште фосилних остатака кичмењака, односно костију сисара из епохе геолошке историје означене као средњи миоцен (старости 16 – 10 милиона година), које представља јединствено, богато и једно од највреднијих налазишта миоценске сисарске фауне у овим областима Европе, које уједно и објашњава ток миграција сисара у доба миоцена преко Балканског полуострва и Србије из Европе, Азије и Африке. У међународној стручној литератури овај локалитет је означен као најзначајније палеонтолошко налазиште ове старости (14-15 милиона година) на Балканском полуострву услед специфичности, разноликости, очуваности и степена проучености, које чини 12 до сада истражених врста крупних сисара међу којима је неколико врста откривено на овом месту по први пут у Европи а две фосилне врсте миоценска хијена (*Crocota miocenica*) и моценска претеча газеле (*Hipsodontus serbicus*) су нове за науку.

Члан 3.

Споменик природе „Пребреза – палеонтолошки локалитет” налази се на територији општине Блаце, на делу подручја катастарске општине Пребреза који је обухваћен кат. парц. бр. 186 (део), 513/1 (део), 515 (део), 189 (део), 188 (део), 187 (део), 987/1 (део), 514/2 (део), 987/2 (део), 976/1 (део), 514/3 (део), 985/2 (део), 513/2 (део), 514/4 (део), 985/1 (део), 988 (део), 989 (део), 514/1 (део),

Укупна површина заштићеног подручја Споменика природе „Пребреза – палеонтолошки локалитет” је 0,92 ha, од чега је 0,76 ha у приватној својини, 0,01 ha у државној својини и 0.14 ha у јавној својини.

Опис границе границе заштићеног подручја Споменика природе „Пребреза – палеонтолошки локалитет” са графичким приказом на копији катастарског плана одштампан је уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Споменика природе „Пребреса – палеонтолошки локалитет” утврђује се режим заштите II степена у складу са законом, којим се осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањују се и:

1) Слободна, неконтролисана посета, обилазак и кретање ван обележених постојећих специјално утврђених стаза и водотока Глувог потока, осим за потребе научних истраживања и контролисане едукације;

2) Поткопавање, засецање, нестручно ископавање, девастирање и сви други радови и интервенције који могу негативно утицати на морфологију долине Глувог потока;

3) Ископавање, оштећивање, уништавање и узимање фосилног материјала, осим за потребе обраде и приказивања палеонтолошких налаза у оквиру научно-истраживачког и образовног рада и у културне сврхе;

4) Свака промена постојеће морфологије терена, а посебно морфологије водотока, превођење вода и промена постојећег режима површинских и подземних вода, као и сви други радови и интервенције које могу утицати на измену хидролошког режима Глувог потока;

5) Подизање обале (облагање страна, постављање камења и сл.);

6) Експлоатација минералних и неминералних сировина за грађевинску индустрију, формирање позајмишта и/или отварање каменолома);

7) Извођење земљаних, шумарских, водопривредних, грађевинских и других радова којима се може оштетити, пореметити или угрозити постојеће стање налазишта;

8) Изградња хидротехничких објеката (брана – акумулација, мини - хидроелектрана), преграђивање и регулација водотока;

9) Каптирање извора;

10) Чиста сеча шумске вегетације и крчење шума;

11) Депоновање јаловине, комуналног, индустријског и другог отпада дуж субвертикалних профила са леве и десне обале Глувог потока, као и у непосредној околини природног добра и другим сталним и повременим водотоцима;

12) Слободно испуштање отпадних и загађујућих вода у водоток;

13) Уклањање крајречне вегетације, одлагање/уношење лишћа/лисне масе, грађевине, остатака стабала и другог материјала у долину потока;

14) Постављање (укуцавање) табли и других обавештења на стаблима;

15) Спаљивање отпада и образовање депонија отпада;

16) Камповање и ложење ватре;

17) Промена намене водног земљишта;

18) Промена намена површина;

19) Извођење свих других радова којима се могу нарушити амбијенталне вредности заштићеног простора и погоршати његове примарне вредности.

Радови и активности ограничавају се на:

1) Контролисану посету за потребе образовног и научног рада, едукативног туризма и општекултурне сврхе на подручју палеонтолошког локалитета „Пребреса – палеонтолошки локалитет” под посебним условима;

2) Обележавање природног добра и постављање информативних табли, путоказа и ознака упозорења на заштићеном простору;

3) Инфраструктурно опремање и уређење простора за потребе образовног и научног рада и едукативног туризма;

4) Уређење и изградња мањих објеката (изложбена поставка на отвореном, дрвене пешачке стазе, заштитна ограда, дрвени мобилијар, надстрешнице – сеник, дрвени мостић преко Глувог потока и др.), који имају функцију презентације заштићеног

природног добра уз очување аутохтоне шумске и жбунасте вегетације и ниског растиња, сходно орографији терена и омогућавању несметаног пролаза дуж долине потока;

5) Извођење геолошких и палеонтолошких истражних радова којима се не ремети морфологија профила и терена око њега;

6) Спровођење активности у оквиру научно-истраживачких радова и едукације (формирање едукативних гео-стаза и др.);

7) Санација деградираних шумских екосистема;

8) Уклањање дрвенасте, жбунасте и зељасте вегетације под стручним надзором ради омогућавања палеонтолошких и других стручних истраживања геолошких профила, односно места где је констатовано исклињавање миоценских седимената;

9) Спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, инжењерско-геолошких процеса, природних непогода, ветролома, ветроизвала, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина;

10) Чишћење корита водотока од вегетације и наноса у циљу очувања пропусне моћи;

11) Примена мера активне заштите у случају нарушавања стања у самом водотоку и на геолошким миоценским профилима са обе стране Глувог потока (обрушавања седимената, појаве клизишта и др.);

12) Доградња постојећег прилазног колског пута;

13) Спровођење одговарајућих мера противпожарне и противерозионе заштите.

Члан 5.

Споменик природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет” поверава се на управљање Јавном комуналном предузећу „Блаце”, Блаце (у даљем тексту: Управљач).

У обављању законом утврђених послова управљања заштићеним подручјем, Управљач је овлашћен и дужан нарочито да: организује чуварску службу; обележи заштићено подручје; донесе план управљања, годишњи програм управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби; води евиденције о природним вредностима и људским активностима; обавештава кориснике заштићеног подручја о мерама забрана и ограничења као и о могућностима за обављање радова и активности; учествује у поступку утврђивања накнаде за ускраћивање или ограничавање права коришћења; издаје сагласности и одобрења; прати стање и води евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима; утврђује и наплаћује накнаде за коришћење заштићеног подручја.

Управљач је дужан да изврши упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности и регистрација удружења у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове уредбе

Члан 6.

Очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет” спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од десет година (у даљем тексту: План управљања), са садржином и на начин прописан законом којим се уређује заштита природе.

План управљања садржи циљеве и приоритетне задатке очувања повољног стања заштићеног подручја, као и превентивне мере заштите од пожара у складу са законом којим се уређује заштита од пожара и прописима донетим на основу тог закона.

План управљања Управљач доноси и доставља Министарству најкасније у року од десет месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У поступку давања сагласности на План управљања, Министарство прибавља мишљења министарстава надлежних за послове науке, просвете, туризма, просторног

планирања, водопривреде, културе, рударства, енергетике, пољопривреде, шумарства и финансија.

Управљач је дужан да једном у три године анализира спровођење Плана управљања и остварене резултате и по потреби изврши његову ревизију.

До доношења Плана управљања, Управљач врши послове на основу годишњег програма управљања који је дужан да донесе и достави Министарству на сагласност у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Годишњи програм управљања из става 6. овог члана садржи нарочито: сажет приказ природних и других вредности заштићеног подручја, циљева заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање; детаљан приказ годишњих задатака на чувању, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социо-економског развоја; приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, првенствено Плана управљања, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта о накнади за коришћење заштићеног подручја; приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информационог система и противпожарној заштити; приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршења програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

Члан 7.

Управљач је дужан да обезбеди спровођење прописаног режима заштите, односно унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси уз сагласност Министарства у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У оквиру садржине прописане Законом о заштити природе, правилником се ближе утврђују забрањени радови и активности, као и правила и услови обављања радова и активности који су допуштени на подручју Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”.

Правилник се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 8.

Управљач је дужан да на прописан начин обележи Споменик природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”, његове спољне границе са режимом заштите II степена најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Управљач је дужан да у сарадњи са Републичким геодетским заводом и Заводом за заштиту природе Србије, изврши идентификацију граница Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”, на терену, дигиталној ортофото карти и катастарском плану, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

Границе утврђене, описане и верификоване на начин прописан у става 2. овог члана, сматраће се меродавним у свим стварима које се тичу спровођења ове уредбе.

Члан 9.

Управљач ће у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе изградити софтверско решење о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање Спомеником природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”.

Члан 10.

Висину накнаде за коришћење Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”, својим актом утврђује управљач, у складу са законом који дефинише накнаде за коришћење јавних добара.

Члан 11.

Управљач је дужан да формира Савет корисника у циљу међусобне сарадње и обезбеђивања интереса локалног становништва и других корисника заштићеног подручја, у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 12.

Забране и ограничења прописане овом уредбом, не односе се на војне објекте, комплексе, инсталације и приступне путеве, који су изграђени или се планирају градити за потребе Војске Србије, као и активности које Војска Србије изводи или ће изводити за потребе одбране Републике Србије.

Члан 13.

Средства за спровођење Плана управљања Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”, обезбеђују се из буџета Републике Србије, од накнаде за коришћење заштићеног подручја, прихода остварених обављањем делатности Управљача и из других извора у складу са законом.

Члан 14.

Планска документа, планови, програми и основе из области рударства, енергетике, саобраћаја, шумарства, ловства, управљања рибљим фондом, водопривреде, пољопривреде, културе и туризма и других делатности од утицаја на природу, а који се односе на коришћење природних ресурса и простора у заштићеном подручју Споменика природе „Пребреза - палеонтолошки локалитет”, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, овом уредбом и Планом управљања из члана 6. ове уредбе.

Планови, програми и основе из става 1. овог члана, доносе се уз предходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине.

Члан 15.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

5 Број:

У Београду, 2025. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК